

NVA REACTIES NRD NIEUWE WINNING SCHALKWIJK

ONDERWERP	Nota van Antwoord zienswijzen en reacties Notitie Reikwijdte en Detailniveau nieuwe winning Eiland van Schalkwijk
DATUM	15-04-2024
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1784050844-49057
VAN	Provincie Utrecht
TELEFOONNUMMER	+31302589111
TEAM	WEB

Deze Nota van Antwoord bevat de reactie van de provincie Utrecht op de zienswijzen over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor het onderzoek naar een nieuwe winning van Vitens op het Eiland van Schalkwijk. Hij wordt verzonden aan allen die een zienswijze hebben ingediend, medeoverheden die hebben gereageerd en aan Vitens als initiatiefnemer.

1. Inleiding

Drinkwaterbedrijf Vitens wil een nieuwe grondwaterwinning van 7 miljoen m³ per jaar realiseren in het gebied genaamd 'Eiland van Schalkwijk', ten zuiden van Houten in de provincie Utrecht. De grondwaterwinning is nodig om te kunnen blijven voldoen aan de drinkwatervraag in de regio.

De provincie Utrecht is het bevoegd gezag voor het verlenen van de omgevingsvergunning voor de grondwateronttrekking. Op grond van bijlage V van het Omgevingsbesluit moet voor het besluit over de omgevingsvergunning een mer-beoordeling worden uitgevoerd. In dit geval gaat het om diepboringen (B4 in de lijst in bijlage V) en het onttrekken van grondwater (K1). In een mer-beoordeling wordt beoordeeld of de milieugevolgen van het project zo groot zijn dat een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld. Initiatiefnemer Vitens heeft in overleg met de provincie Utrecht als bevoegd gezag ervoor gekozen de mer-beoordeling over te slaan en direct een Project-MER op te stellen. Dit draagt bij aan kwalitatief betere besluitvorming, transparantie en een soepeler proces.

De eerste stap in deze project-MER procedure was het opstellen van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De NRD beschrijft welke effecten in het Milieueffectrapport (MER) onderzocht gaan worden ('reikwijdte') en met welk 'detailniveau'. Vitens heeft op 5 januari jl. de provincie om advies over de NRD gevraagd. De provincie hecht eraan voor het opstellen van haar advies aan Vitens input op te halen bij omwonenden en medeoverheden. De provincie heeft daarom de NRD van 8 januari 2024 tot 24 februari 2024 ter inzage gelegd. In deze periode was het mogelijk te reageren op de NRD. Bovendien heeft de provincie medeoverheden om een reactie gevraagd. In deze Nota van Antwoord geeft de Provincie Utrecht haar reactie op de zienswijzen die op de NRD zijn ingediend. Deze Nota van Antwoord maakt onderdeel uit van het advies aan Vitens. Ook wordt de Nota van Antwoord toegestuurd aan de indieners van zienswijzen en medeoverheden die hebben gereageerd op de NRD, zodat zij weten wat met hun inbreng is gedaan.

2. Kennisgeving

De inspraakperiode is aangekondigd met een kennisgeving in het Provinciaal Blad (2024, 538). Van 8 januari 2024 tot 24 februari 2024 was het mogelijk om de NRD in te zien op het provinciehuis en op de website van de provincie was een digitale versie van de NRD in te zien.

3. Inspraak en ontvankelijkheid

Tijdens de periode van de ter inzagelegging zijn, binnen de inspraaktermijn, 2 zienswijzen van natuurlijke rechtspersonen en 4 reacties van betrokken bestuursorganen binnengekomen. Buiten de termijn van de ter inzagelegging is 1 reactie binnengekomen. Deze reactie is wel meegenomen in deze Nota van Antwoord. In de tabel hieronder is een overzicht opgenomen. De beantwoording van de zienswijzen is opgenomen onder 2.

Met het oog op privacyoverwegingen zijn de zienswijzen niet voorzien van NAW-gegevens, maar zijn deze geanonimiseerd voor zover het natuurlijke personen betreft.

Naam	Datum ontvangst	Registratienummer provincie
Natuurlijk rechtspersoon 1	26 januari 2024	UTSP-2136820789-9749
Natuurlijk rechtspersoon 2	8 februari 2024 19 februari 2024 (aanvulling)	UTSP-2136820789-9976 UTSP-2136820789-9978
Provincie Gelderland	26 januari 2024	UTSP-2136820789-9750 UTSP-2136820789-9752 (bijlage)
Gemeente Wijk bij Duurstede	8 februari 2024	UTSP-2136820789-9975
Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden	20 februari 2024	UTSP-2136820789-9979
LTO Noord en NFO	23 februari 2024	UTSP-2136810789-9981
Waterschap Rivierenland	26 februari 2024	UTSP-2136810789-9982

4. Advies Commissie mer

De provincie Utrecht heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: de Commissie mer) gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER. Het advies is gepubliceerd op 10 april jl. en is in te zien op de website van de Commissie mer. Klik hiervoor op deze link: <https://www.commissiemer.nl/adviezen/3793>.

De Provincie Utrecht heeft het advies van de Commissie mer overgenomen in haar antwoord aan Vitens. Daarmee heeft de provincie aangegeven wat het op te stellen Project-MER dient te bevatten, zodat het milieubelang volwaardig kan worden meegewogen bij de besluitvorming.

5. Vervolprocedure

Voor het besluit op de toekomstige vergunningaanvraag wordt de komende tijd door Vitens een MER opgesteld. Vanwege de benodigde onderzoeken, zal dit naar verwachting geruime tijd (enkele jaren) in beslag nemen. Op basis van de resultaten van het Project-MER zal Vitens een vergunning voor de grondwateronttrekking aanvragen bij de Provincie Utrecht. Ook het Project-MER zal ter inzage worden gelegd en dan is er opnieuw de mogelijkheid om een zienswijze of reactie in te dienen bij de Provincie Utrecht. Deze zienswijzen en/of reacties worden meegenomen in de besluitvorming over de omgevingsvergunning voor de grondwateronttrekking. Mocht u in de tussenliggende periode vragen over het project en het initiatief van Vitens hebben dan kunt u mailen naar schalkwijk@vitens.nl.

TMP

6. Zienswijzen en beantwoording

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
1	UTSP-2136820789-9749	26-1-2024	Indiener is op de hoogte van de grondaankoop die Vitens heeft gedaan aan de Tetwijkseweg en is aanliggend grondeigenaar. Indiener geeft aan dat Vitens hier drinkwater wil gaan winnen.	Vitens heeft deze grond aangekocht als strategische grondpositie. De MER-studie moet uitwijzen welke locatie het meest geschikt is voor drinkwaterwinning. In tegenstelling tot wat indiener aangeeft, is deze keuze nog niet gemaakt en is het nog niet zeker waar Vitens grondwater gaat winnen.
2	UTSP-2136820789-9749	26-1-2024	Indiener is niet akkoord met waterwinning, wanneer dit nadelige consequenties heeft op het gebied van bemestingsvrije zones en bestrijdingsmiddelenvrije spuit zones. Indiener refereert aan andere regelgeving die impact heeft op de bedrijfsvoering, verdere beperkingen maken de bedrijfsvoering nog lastiger.	De door indiener benoemde beperkingen in het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen gelden binnen een grondwaterbeschermingsgebied. Gezien de bodemopbouw en de diepte van de putten is het de verwachting dat een grondwaterbeschermingsgebied rondom de beoogde nieuwe winning op het Eiland van Schalkwijk niet nodig zal zijn. Wel zal er een waterwingebied aangewezen worden in de directe omgeving van de putten, waarbinnen strikte regels gelden. Vitens zal de grond binnen dit waterwingebied in principe aankopen. Het waterwingebied heeft daarmee geen invloed op de bedrijfsvoering van derden. Daaromheen zal naar verwachting een boringsvrije zone worden aangewezen. In een dergelijke zone gelden geen extra regels voor bemesting en gewasbescherming. Pas wanneer de resultaten van de door Vitens uit te voeren onderzoeken beschikbaar zijn, kan met zekerheid worden gezegd of inderdaad geen grondwaterbeschermingsgebied nodig is ter bescherming van het grondwater rond de toekomstige winning.
3	UTSP-2136820789-9749	26-1-2024	Indiener geeft aan dat waterwinning geen gevolgen mag hebben voor het grondwaterpeil, waardoor gewassen gevaar lopen.	Vitens onderzoekt de effecten van een grondwateronttrekking op het freatische grondwater (het grondwater onder maaiveld), waar gewassen van afhankelijk zijn. Mocht er sprake zijn van een

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
				grondwaterstands daling die effecten heeft op de omgeving, bijvoorbeeld in de vorm van droogteschade aan gewassen, dan zal gezocht worden naar mogelijkheden om deze effecten te mitigeren (voorkomen of verminderen). Mocht ondanks mitigerende maatregelen toch schade optreden, dan is Vitens als onttrekker van grondwater verantwoordelijk voor het vergoeden van deze schade. Of er schade optreedt en de hoogte van de schadevergoeding wordt vastgesteld door een onafhankelijke commissie, de AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG).
4	Provincie Gelderland	26-1-2024	De locatie bevindt zich in de nabijheid van drinkwaterwinning Culemborg en drinkwaterreserveringsgebied Betuwe-West-Buren. In de omgeving hiervan komen verschillende kwetsbare functies voor zoals natuur en zettingsgevoelige bodems en zettingsgevoelige bebouwing en infrastructuur. Wij vragen u om hier in het MER en de te beschouwen alternatieven op een toegankelijke manier aandacht aan te besteden, zodat (Gelderse) belanghebbenden gemakkelijk kunnen terugvinden wat de te verwachten effecten kunnen zijn aan Gelderse zijde.	In het MER worden de effecten op de omgeving, ook voor het Gelderse deel, inzichtelijk gemaakt. Wij vragen Vitens om op een voor omwonenden overzichtelijke en begrijpelijke manier de uitkomsten van het onderzoek te presenteren en communiceren.
5	Provincie Gelderland	26-1-2024	Wij vragen u ook in het MER te onderzoeken of deze winning in combinatie met de bestaande winningen in de omgeving mogelijk beperkingen kan opleveren op de winbare volumes in het Gelderse drinkwaterreserveringsgebied Betuwe-West-Buren, met name ten gevolge van de cumulatieve effecten.	Cumulatie met bestaande winningen zal worden meegenomen in de onderzoeken. Vitens heeft aangegeven voorafgaand aan de onderzoeken met de provincie Gelderland in gesprek te gaan hoe het effect op het drinkwaterreserveringsgebied het beste in beeld gebracht kan worden.
6	Provincie Gelderland	26-1-2024	Wij vertrouwen erop dat u hierbij de recent ontwikkelde verbeterde inzichten in de opbouw van de ondergrond (TNO-onderzoek) zult vertalen	Vitens zal het TNO-onderzoek gebruiken als input voor de verdere onderzoeken, in het bijzonder bij de geohydrologische modellering.

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			in wat dit betekent voor het voorgenomen initiatief en de mogelijke omgevingseffecten.	
7	Provincie Gelderland	26-1-2024	Wij adviseren naast de voorgestelde effecten ook een effectbepaling uit te voeren naar de effecten bij een extreme laagwatersituatie op basis van de nieuwe klimaatscenario's.	Wij sluiten ons hierbij aan. We vragen Vitens om samen met de expertgroep, waarin indiener is vertegenwoordigd, de uitgangspunten met betrekking tot (rivier)peilen en klimaatscenario's te bepalen en daarbij uit te gaan van de nieuwste klimaatscenario's.
8	UTSP-2136820789-9976	8-2-2024	Indiener geeft aan dat er in de omgeving van Schalkwijk al sprake is van bodemdaling en zetting, wat leidt tot verzakking en schade. Daarbij wijst de indiener erop dat de Nieuwe Hollandse Waterlinie is aangewezen als Unesco werelderfgoed. De overheid heeft een verplichting om dit erfgoed te beschermen. Ook particuliere eigendommen kunnen mogelijk geraakt worden, indiener heeft hier ervaring mee met de eigen woning. Indiener is van mening dat gebiedsinrichting, peilbeheer en werkzaamheden tot schade aan de woning hebben geleid. Indiener is van mening dat de combinatie van Unesco bescherming en een verhoogd risico op zetting/bodemdaling het niet mogelijk maakt om in dit gebied te zoeken naar een nieuwe drinkwaterwinning.	Het is provincie en Vitens duidelijk dat bodemdaling en schade die hierdoor kan ontstaan, een belangrijk onderwerp is dat onderzocht moet worden binnen het MER. Het risico op bodemdaling door zetting en inklinking is daarom ook als één van de beoordelingscriteria voor het MER opgenomen in de NRD. De onderzoeken die geleid hebben tot het aanwijzen van het zoekgebied op het Eiland van Schalkwijk hebben geen onacceptabele risico's laten zien. Op basis van de nog door Vitens uit te voeren onderzoeken zal bepaald worden waar effecten te verwachten zijn en hoe groot deze effecten zijn. De locatiekeuze zal uiteindelijk van de resultaten van deze onderzoeken afhangen.
9	UTSP-2136820789-9976	8-2-2024	Indiener vraagt om 100% garantie dat er geen bodemdaling gaat optreden als gevolg van de waterwinning.	Vitens staat aan het begin van een uitgebreid onderzoekstraject, waarbij ook bodemdaling onderzocht zal worden, zoals aangegeven in de NRD. Aan de hand van de resultaten van het onderzoekstraject zal de locatiekeuze gemaakt worden waarbij ook gekeken wordt of er voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden.
10	UTSP-2136820789-9976	8-2-2024	Indiener vraagt om volledige en directe schadeloosstelling en herstel bij optreden van zetting en verzakking als gevolg van	Schade ten gevolge van grondwateronttrekkingen, zoals het optreden van zetting en verzakking, is een zogenoemde schade bij gedoogplichten. Wanneer er

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			waterwinning. Indiener is van mening dat dit onder planschade/nadeelcompensatie valt.	schade optreedt als gevolg van grondwateronttrekkingen, kan een verzoek om schadevergoeding worden ingediend bij het college van GS. Het onderzoek naar de oorzaak en de hoogte van de schade wordt uitgevoerd door de Adviescommissie Schade Grondwater. Deze adviescommissie geeft vervolgens advies aan Vitens. In de praktijk wordt het advies altijd overgenomen door Vitens, maar formeel is het een advies en kan Vitens ervan afwijken. Nadeelcompensatie is een andere vorm van schadevergoeding. Een verzoek om nadeelcompensatie kan worden ingediend wanneer schade wordt geleden vanwege een rechtmatig genomen overheidsbesluit, zoals een omgevingsvergunning, een omgevingsverordening of omgevingsplan.
11	UTSP-2136820789-9976	8-2-2024	Indiener vraagt om door provincie/gemeente bekostigde aanpassingen aan de woning zodat deze bodemdaling kan opvangen	In dit stadium is het te vroeg om uitspraken te doen over aanpassingen aan woningen. Eerst za in beeld gebracht worden waar de effecten van een waterwinning optreden en hoe groot deze effecten zijn. Pas daarna kan gekeken worden welke maatregelen getroffen kunnen worden om de effecten te verminderen en schade te voorkomen
12	UTSP-2136820789-9976	8-2-2024	Indiener verwijst naar de eigen funderingsspecialist voor verdere toelichting	Vitens werkt van grof naar fijn bij de onderzoeken. Dit betekent dat eerst op gebiedsniveau onderzocht zal worden wat de effecten op het grondwater zijn voor de verschillende alternatieven en hoe zich dit vertaalt naar eventuele bodemdaling en risico op schade aan gebouwen. Zodra duidelijk is welke woningen risico lopen, zal Vitens contact opnemen met de individuele eigenaren en kunnen afspraken worden gemaakt over contact met de adviseur van indiener.

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
13	UTSP-2136820789-9978 (aanvulling op UTSP- 2136820789-9976)	19-2-2024	Indiener verwijst naar afbeelding 4.2 van de NRD. Deze afbeelding is onvoldoende scherp om de effecten te kunnen beoordelen.	De kaarten in de NRD zijn opgesteld om op hoofdlijnen te bepalen waar effecten te verwachten zijn om zo te komen tot alternatieven. In het MER moeten duidelijk leesbare kaarten van effecten opgenomen worden die geschikt zijn om effecten (ook plaatselijk) te beoordelen.
14	Wijk bij Duurstede	8-2-2024	In de gemeente Wijk bij Duurstede wordt het project Bosscherwaarden-Lunenburgerwaard (zandwinning en natuurontwikkeling in de uiterwaarden van de Lek) voorbereid. Ondanks de afstand tot het te onderzoeken drinkwaterwingebied verzoekt indiener provincie en initiatiefnemer rekening te houden met dit project. Voor dit project is een MER opgesteld en vragen wij u aan te geven of er mogelijk sprake is van cumulatie van effecten bij samenloop van beide projecten. Concreet vragen wij u daarbij het volgende:	Het project Bosscherwaarden-Lunenburgerwaard is onderdeel van de autonome ontwikkeling, waarmee Vitens in het MER rekening moet houden.
15	Wijk bij Duurstede	8-2-2024	voor 1 april 2024 willen aangeven of er mogelijk sprake is van cumulatie en zo ja in welke mate en welke maatregelen dit vraagt.	In de onderzoeken waarop de NRD betrekking heeft zal ook cumulatie worden meegenomen. Deze onderzoeken zijn in voorbereiding, waarbij een van de eerste stappen is het berekenen van de grondwaterstandsverlagingen. Het is echter de verwachting dat deze resultaten niet eerder dan eind 2024 gereed zullen zijn. Aan uw verzoek om vóór 1 april inzicht te geven, kan daarom niet worden voldaan. Wij vragen Vitens om met indiener in contact te treden om hierover af te stemmen, direct of via de omgevingswerkgroep waarin indiener is vertegenwoordigd.
16	Wijk bij Duurstede	8-2-2024	kunt u in het participatieplan ook de gemeente Wijk bij Duurstede voorafgaand aan de formele procedures een rol heeft.	Indiener is reeds vertegenwoordigd in de omgevingswerkgroep, die Vitens voor dit project heeft ingesteld.

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
17	Wijk bij Duurstede	8-2-2024	graag zien wij een planning van uw project t/m uitvoering in de NRD.	Wij hebben het verzoek van indiener doorgegeven aan Vitens. Dit onderdeel van de zienswijze heeft echter geen betrekking op de NRD.
18	Wijk bij Duurstede	8-2-2024	de MER Bosscherwaarden (maart 2018) en de aanvulling hierop (jan 2022) bij de referenties (blz. 40) willen opnemen.	Wij vragen Vitens deze documenten toe te voegen aan de referenties.
19	Wijk bij Duurstede	8-2-2024	Verder lezen wij dat in de MER de effecten van de winning op het huidige landgebruik (zoals natuur, fruitteelt, woningen, wegen) wordt onderzocht en afgewogen. Wij vragen u om daarbij rekening te houden met het beleid van de gemeente Wijk bij Duurstede, zoals bijvoorbeeld voor archeologie, cultuurhistorie en landschap.	In paragraaf 5.2 van de NRD is opgenomen 'Het MER gaat nader in op het voor de besluitvorming relevante wettelijk- en beleidskader vanuit rijk, provincie, waterschap en gemeenten. Dit voor alle milieu- en omgevingsthema's in het MER.'. Dit omvat derhalve ook het genoemde gemeentelijke beleid, ook als is dat niet expliciet genoemd in de (niet limitatieve) opsomming in deze paragraaf.
20	HDSR	20-2-2024	Wij vragen u om de volgende opmerkingen te verwerken in de notitie en toe te voegen aan het beoordelingskader in sectie 5.4: 1. Het effect op het functioneren van onze bestaande waterberging polder Blokhoven.	Wij vragen Vitens als onderdeel van de beoordeling van oppervlaktewaterkwantiteit (dat is opgenomen in het beoordelingskader) ook het effect op de waterberging mee te nemen. Indiener kan dit uiteraard ook inbrengen in de omgevingswerkgroep, waarin indiener is vertegenwoordigd.
21	HDSR	20-2-2024	2. De mogelijkheid tot het uitbreiden van de waterberging Blokhoven als meekoppelkans.	Wij vragen Vitens in gesprek te gaan met indiener over de meekoppelkans om de waterberging te vergroten. Indiener kan dit uiteraard ook inbrengen in de omgevingswerkgroep, waarin indiener is vertegenwoordigd. Het beoordelingskader is niet bedoeld voor meekoppelkansen, maar voor de beoordeling van de milieugevolgen.
22	HDSR	20-2-2024	3. Het meenemen van klimaatverandering bij de berekening van veranderende grondwaterstand en kwelstroom onder invloed van het aanleggen van de drinkwaterwinning.	Klimaatverandering wordt meegenomen in de onderzoeken, zoals genoemd bij de beschrijving van de referentiesituatie.
23	HDSR	20-2-2024	4. Het transient doorrekenen van het grondwatermodel om inzicht te krijgen in de verandering in extremen onder invloed van het	De modellering zal ook instationair uitgevoerd worden. Dit gebeurt in overleg met de expertgroep, waarin indiener is vertegenwoordigd.

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			aanleggen van de drinkwaterwinning. Dit betekent dat we graag zien dat de effecten op extreme grondwaterstanden (o.a. GHG en GLG) ook worden doorgerekend.	
24	HDSR	20-2-2024	5. Wij vragen u om in de geohydrologische modellering ook de invloed op in het brongebied van de kwel en de grondwateronttrekking te duiden. Een aanwezige 'breuk' in de ondergrond zorgt mogelijk voor een groter gebied dat effect kan ondervinden van een grondwateronttrekking. Met het oog op verdrogingsvraagstukken op de Utrechtse Heuvelrug vragen we hier als waterschap aandacht voor. Wij moeten immers met de oppervlaktewaterpeilen de functies in het gebied faciliteren en we willen waken voor nadelige of onverwachte gevolgen van een nieuwe onttrekking.	Vitens zal samen met de expertwerkgroep, waaraan ook indiener deelneemt, het onderzoeksgebied van de modellering vaststellen. Het brongebied zal hier ook in meegenomen worden, waarbij de recente resultaten van het inmiddels door TNO uitgevoerde onderzoek naar de door indiener genoemde breuk meegenomen zal worden.
25	LTO Noord en NFO	23-2-2024	Er zijn verschillende gebieden die worden genoemd: waterwingebied, boringsvrije zone, grondwaterbeschermingsgebied. Er gelden verschillende regels in deze gebieden. Voor grondgebruikers is het van belang om een goed overzicht te hebben van wat waar wel en niet mag. Is het mogelijk dat de MER ook ingaat op wat het betekent voor bewoners/grondgebruikers dat je in een boringsvrije zone zit? Mag je bijvoorbeeld een nieuwe grondwaterput slaan? Of mag je bestaande putten blijven gebruiken? Mag je beregenen? Het wel of niet worden van een grondwaterbeschermingsgebied is ook zeer relevant want dan krijg je als grondeigenaar echt te maken met een strengere normen voor gebruik van je gronden. Graag hectares en ligging van verschillende gebieden toevoegen en inzicht verschaffen in wat dit inhoudt/betekent.	Het type, de ligging en de omvang van benodigde grondwaterbeschermingszones zullen opgenomen worden in het MER, inclusief een toelichting op de consequenties van de zones voor (inwoners en grondgebruikers van) het betreffende gebied. Dit is opgenomen in het beoordelingskader in tabel 5.2 en de toelichting daarop.

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
26	LTO Noord en NFO	23-2-2024	<p>In 2011 is bepaald dat er een opgave ligt van 10 miljoen kuub. Holk (bij Nijkerk) is afgefallen vanwege strategische redenen: Holk gaat leveren voor Oost-Nederland. Schalkwijk lijkt kansrijk en er wordt nu gekeken naar 7 in plaats van 3 miljoen kuub per jaar die eerder op tafel lag. Culemborg en Cothen onttrekken op dit moment niet hun vergunde hoeveelheden. Cothen heeft 1,5 miljoen kuub speling en Culemborg 0,2. Wordt dat nog ergens meegenomen? Zou er ook met scenario's kunnen worden gerekend waarbij er 5,3 miljoen kuub wordt onttrokken en waarbij Cothen en Culemborg gebruik maken van de vergunde hoeveelheden?</p>	<p>Voor deze MER geldt de hoeveelheid van 7 miljoen m³ per jaar als uitgangspunt. De ruimte in de vergunningen van Culemborg en Cothen wordt ingezet voor tekorten op andere plekken in Gelderland en Utrecht en is daardoor niet inzetbaar voor vermindering van de te winnen hoeveelheid op het Eiland van Schalkwijk. Indien uit het MER blijkt dat de negatieve effecten te groot zijn, kan de conclusie alsnog zijn dat in het beoogde gebied geen winning van 7 miljoen m³ per jaar mogelijk is, maar wel een winning met een kleinere omvang.</p>
27	LTO Noord en NFO	23-2-2024	<p>Als grondeigenaar ben je eigenlijk voornamelijk geïnteresseerd in de cumulatieve verlaging. In de nulsituatie treedt ook al verlaging op door omliggende winningen. Zoals wij het nu begrijpen geven de nieuwe onttrekkingslocaties bij 2, 3, 5, 6 en 1, bij 7 miljoen kuub onttrekken op plekken > 10 cm grondwaterstandverlaging. Wij zijn vooral benieuwd welke nieuwe locatie de minste cumulatieve effecten laat zien wanneer je omliggende drinkwateronttrekkingen (Cothen en Culemborg en Tull en 't Waal) meeneemt. Ook meer onttrekken bij Culemborg en Cothen in combinatie met nieuwe winning lijkt ons het verkennen waard. In de cumulatieve scenario's dient er te worden gerekend met de vergunde hoeveelheden, niet met de huidige onttrekkingen. Wij vragen dus om een verkenning van effecten waarbij alle andere winningen niet worden meegenomen (zoals nu is voorgesteld) maar vooral ook met andere winningen tezamen. Dan krijg je kaartjes waarbij de verlagingen lokaal</p>	<p>Bij de onderzoeken zal gerekend worden met de cumulatieve effecten, dit wil zeggen dat ook andere onttrekkingen van grondwater in de omgeving meegenomen zullen worden. In het MER voor Schalkwijk zal niet gekeken worden naar verdere ophoging van de winningen Cothen en Culemborg, wel zal rekening gehouden worden met toekomstige ontwikkelingen op deze locaties bij het berekenen van de cumulatieve effecten.</p>

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			mogelijk significanter worden. Dit is waar je als grondeigenaar naar wilt kijken.	
28	LTO Noord en NFO	23-2-2024	Het effect op oppervlaktewaterbeschikbaarheid is voor grondgebruikers in het gebied erg belangrijk. Wat doet een onttrekking (verlaging grondwaterstand) met beschikbaarheid van oppervlaktewater (om te kunnen beregenen?). Dit effect moet niet kwalitatief worden beschreven, wij hebben nadrukkelijk de wens dat dit kwantitatief wordt beoordeeld. Dan gaat het met name over beschikbaarheid van oppervlaktewater ten tijde van droogte (zekerheid van oppervlaktewaterbeschikbaarheid). In hoeverre verandert die door grondwaterdaling? Dit is voor agrariërs in het gebied zeer relevant.	Wij zijn het met indiener eens dat oppervlaktewaterbeschikbaarheid een belangrijk onderdeel is van de effectbeoordeling, ook in het kader van mitigatiemogelijkheden. In het beoordelingskader is reeds opgenomen dat het effect op oppervlaktewaterkwantiteit waar mogelijk kwantitatief wordt bepaald en beoordeeld.
29	LTO Noord en NFO	23-2-2024	Voor grondeigenaren is het van belang (en het is ook nadrukkelijk het streven van Vitens) dat de MER ingaat op duurzaamheid. (Hoe) wordt het onttrokken grondwater aangevuld? En wat zijn mogelijkheden om verlaging van grondwaterstanden maar ook vermindering van wel tegen te gaan? In de effectbepaling is het daarom wenselijk dat ook mitigerende maatregelen worden meegenomen. Waar zijn welke mitigerende maatregelen mogelijk (zit er een verschil binnen het gebied)? De rol van het waterschap is hierbij enorm belangrijk. Kunnen zij zich committeren aan extra wateraanvoer om de effecten van de winning te compenseren? Dus in de MER moet ook rekening gehouden worden met prioritering ten tijde van droogte. Krijgt dit waterwingebied, waar extra water wordt ingelaten ter compensatie van de winning, een hogere prioriteit/garanties? Met andere woorden: als er in theorie mitigerende	Waterbeschikbaarheid nu en in de toekomst is een belangrijk onderwerp. De mogelijkheden om grondwater aan te vullen (mitigatie van de onttrekkingseffecten) zijn onderdeel van de MER-studie. Vitens heeft het waterschap hier al bij betrokken, zowel in de omgevingswerkgroep als in de expertwerkgroep.

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			maatregelen mogelijk zijn (extra waterinlaten) is dat dan ook zo in de praktijk?	
30	LTO Noord en NFO	23-2-2024	De geohydrologische modellen doen een poging om onzekerheden in diktes van bodemlagen beter weer te geven. Er is sprake van behoorlijke heterogeniteit in de ondergrond. Met name in het westen van ons gebied, waar klei en veenlagen zitten hebben we nog geen gebiedsdekkend beeld van de ondergrond. Is het mogelijk om onzekerheden in de ondergrond en de modellen door te vertalen in verlagingskaartjes? Waar weten we redelijk zeker wat de effecten zijn en waar zitten er grote marges? Dat is nu nog niet helder maar wel van groot belang voor grondeigenaren.	Wij herkennen het geschetste beeld van onzekerheden over de ondergrond. Vitens werkt aan een onderzoeksaanpak, waarbij ook stilgestaan zal worden bij de onzekerheden en kennisleemtes in het gebied. In de expertgroep zal deze aanpak besproken worden en gezocht worden naar een manier om de onzekerheden zo goed mogelijk in beeld te brengen. Gedacht kan worden aan gevoeligheidsanalyses.
31	Waterschap Rivierenland	26-2-2024	Een boringsvrije zone instellen heeft ook onze voorkeur boven het aanwijzen van een grondwaterbeschermingsgebied. Bij een grondwaterbeschermingsgebied kunnen in grotere mate beperkingen gaan gelden voor het landgebruik en onze grondwatertaak. Dat vinden we niet wenselijk. Het finetunen van de elf winalternatieven (plaats, diepte, putconfiguratie) dient in onze ogen gericht te zijn op bescherming via louter een boringsvrije zone.	Ook wij hebben de wens om de gevolgen voor de omgeving zo klein mogelijk te laten zijn. Belangrijke reden voor de aanwijzing van dit zoekgebied was dan ook dat hier naar verwachting een boringsvrije zone volstaat ter bescherming van de winning. Benodigde beschermingszone (type en omvang) is een beoordelingscriterium, maar de keuze van het voorkeursalternatief wordt bepaald door meerdere factoren.
32	Waterschap Rivierenland	26-2-2024	Van belang is dat bij de effectbepaling de meest recente Klimaatscenario's c.q. Deltascenario's voor het zichtjaar 2050 of 2100 worden doorgerekend (met T=20). Dit zien we als autonome ontwikkeling. Het is daarbij van belang de lage rivierwaterstanden te gebruiken die uit deze scenario's volgen.	Er moet inderdaad rekening worden gehouden met de meest recente scenario's. Vitens zal samen met de expertwerkgroep, waarin indiener is vertegenwoordigd, een onderzoeksaanpak opstellen, waarin door te rekenen scenario's worden bepaald.
33	Waterschap Rivierenland	26-2-2024	Voor het watersysteem in de Vijfheerenlanden wordt het peilbesluit momenteel herzien.	Vitens dient in de onderzoeken rekening te houden met het peilbesluit, waarbij het inderdaad afhankelijk is van

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			Afhankelijk van de fase waarin de herziening verkeert, dient deze ook als autonome ontwikkeling gezien te worden.	de fase van besluitvorming of dit meegenomen wordt als autonome ontwikkeling.
34	Waterschap Rivierenland	26-2-2024	De zuidelijke Lekdijk is in eigendom en beheer van Waterschap Rivierenland. Aan weerszijden van de deze primaire waterkering liggen beschermingszones en buitenbeschermingszones. Op grond van artikel 2.5.3 van de Waterschapsverordening is 'het verboden zonder Omgevingsvergunning van het waterschap een activiteit uit te voeren die leidt tot een verandering aan de waterkeringen (primair en regionaal), het watersysteem of een weg in beheer bij het waterschap. Artikel 1.4.1 gaat over de zorgplicht bij waterkeringen en het watersysteem. De zorgplicht houdt in dat nadelige effecten in eerste instantie moeten worden voorkomen, daarna worden gemitigeerd en tot slot worden gecompenseerd. 'Voorkomen' houdt in dat het effectgebied van een winning (in andere woorden, het gebied met verlagingscontour >5 cm van de freatische grondwaterstand en de stijghoogten) geen overlap mag hebben met de kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone van de waterkering. Bij de waterkering staan we geen enkel effect toe (onder andere nul-zetting). Dit mag bereikt worden door mitigerende, geohydrologische maatregelen te nemen. Bij de waterkering staan we geen compenserende maatregelen toe vanwege de optredende complexiteit bij toekomstige dijkversterkingen. Het compenseren van nadelige effecten bij het watersysteem kunnen we onder voorwaarden toestaan. En als hierover goede afspraken met het waterschap	In de NRD is opgenomen dat de wijze van bepalen en beoordelen van effect op keringen nader zal worden afgestemd met provincie en waterschappen. Naar aanleiding van de zorgen van indiener over het effect van de beoogde winning op de kering heeft Vitens reeds contact gehad met keringenspecialisten van Waterschap Rivierenland en HDSR. Vitens zal een expertgroep vormen om de effecten op de keringen te onderzoeken en te bepalen hoe hier mee om te gaan.

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			worden gemaakt.	
35			Binnen het Natuurnetwerk Nederland en Groene Ontwikkelingszones komt grondwaterafhankelijke natuur voor die niet tot de N2000-gebieden behoort. We vragen speciale aandacht voor deze natuurwaarden omdat deze niet onder de Natuurbeschermingswet vallen.	In het beoordelingskader is opgenomen dat ook voor natuur binnen het Natuurnetwerk Nederland en overige provinciale natuurgebieden het effect wordt bepaald en beoordeeld.
36			Het valt op dat het landgebruik door agrariërs slechts zeer summier is beschreven. Er is weliswaar een afbeelding met landgebruik opgenomen maar slechts in de beschrijvende zin. De nadelige effecten voor het landgebruik kunnen fors zijn door onder andere verlaging grondwaterstand, vermindering bodemvocht, bodemdaling, verminderde drooglegging. Dit heeft negatieve gevolgen voor de gewasgroei en de opbrengst. We verzoeken u deze effecten kwantitatief in beeld te brengen.	De effecten op landbouw maken onderdeel uit van het MER. In het beoordelingskader is aangegeven dat dit waar mogelijk, zoals indiener wenst, kwantitatief zal worden vormgegeven. De uitwerking van de wijze van bepalen en beoordelen van de effecten op landbouw zal plaatsvinden samen met de expertwerkgroep, waarin indiener (net als in de omgevingswerkgroep) is vertegenwoordigd.
37			De effectgebieden van de elf locaties (afbeelding 4.1) kunnen reiken tot in de Vijfheerenlanden (Provincie Utrecht) en de Culemborgerwaard (Provincie Gelderland). De Provincie Utrecht vormt het bevoegd gezag voor deze nieuwe drinkwaterwinning. We zijn daarom benieuwd hoe afstemming en coördinatie met de Provincie Gelderland plaatsvindt.	De provincie Gelderland is vertegenwoordigd in de omgevingswerkgroep en in de expertgroep, waar brede afstemming plaatsvindt. Daarnaast zal ook, zoals nu al het geval is, rechtstreekse ambtelijke afstemming tussen beide provincies plaatsvinden, zowel over dit specifieke project als breder over onze opgave voor de drinkwatervoorziening. Verder betrekken wij de provincie Gelderland in hun rol als betrokken bestuursorgaan in de mer-procedure en kan dit, indien nodig of wenselijk, worden geagendeerd in een bestuurlijk overleg.
38			In het grootste gedeelte van de Vijfheerenlanden ligt het beschermingsgebied voor de Strategische Grondwatervoorraad. Bij Culemborg ligt het	Cumulatieve effecten worden meegenomen in het MER. Wij zijn het met indiener eens dat afstemming tussen provincies Gelderland en Utrecht nodig is om de

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			<p>drinkwaterreserveringsgebied West-Buren-West. Beide gebieden worden binnen 1-2 jaar door beide provincies opnieuw begrensd. Bestaande drinkwaterwinningen zijn te vinden in de omgeving van Vianen en Culemborg. Cumulatie van nadelige effecten veroorzaakt door drinkwaterwinning moet worden voorkomen omdat deze effecten elkaar meer dan evenredig kunnen versterken. Dat geldt voor het gezamenlijke palet van bestaande winningen, nieuwe winningen en reserveringsgebieden (SGV, DRG, ASV). Hiervoor is afstemming met beide provincies noodzakelijk.</p>	<p>juiste keuzes te maken over bronnen voor de drinkwatervoorziening nu en in de toekomst.</p>
39			<p>Inrichtingsalternatieven kunnen variëren op meerdere aspecten. Wat ontbreekt is de variatie in diepte van de winning. Een grondwateronttrekking uit een dieper gelegen watervoerend pakket kan effecten aan het maaiveld verkleinen. We verzoeken u om tijdens het uitvoeren van de MER, variërende diepten (in andere woorden, verschillende watervoerende pakketten) te onderzoeken.</p>	<p>Wij zijn het met de indiener eens dat diepte van de grondwateronttrekking onderdeel moet zijn van de inrichtingsalternatieven. Wij vragen Vitens dit uit te werken in overleg met de expertgroep, waarin indiener is vertegenwoordigd.</p>
40			<p>De Rijksbrief Water en Bodem Sturend (november 2022) roept de drinkwaterbedrijven op om toe te werken naar nieuwe en diverse drinkwaterbronnen (structureerende keuze 2) en in te zetten op reductie van het drinkwatergebruik per hoofd van de bevolking en het beperken van laagwaardig gebruik van drinkwater (structureerende keuze 3). In de NRD staan beide structurele keuzes in paragraaf 4.3 'Afgevallen Alternatieven' vermeld. Wij vragen ons af waarom deze keuzes zijn afgevallen. Vitens heeft al jarenlange ervaring met oevergrondwinningen (Het Engelse Werk bij Zwolle en Vechterweerd bij</p>	<p>De keuze voor grondwater is reeds gemaakt op basis van onderzoeken die ten grondslag liggen aan het huidige zoekgebied. Het zoekgebied is specifiek aangewezen voor grondwaterwinning, hiervan afwijken betekent dat procedures en bijbehorende onderzoeken opnieuw doorlopen moeten worden. Gezien de hoge urgentie om de leveringszekerheid veilig te stellen, kan Vitens op korte termijn niet afwijken van deze uitgangspunten. Parallel aan het huidige project onderzoekt Vitens binnen het project Schalkwijk 2.0 wel de mogelijkheden voor alternatieve bronnen, waaronder ook oeverinfiltraat. Los van de procedurele bezwaren, betekent oeverinfiltraatwinning ook dat water</p>

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			<p>Dalfsen). Ook in het westen van Nederland is oevergrondwaterwinning een gangbare praktijk, evenals het gebruik van oppervlaktewater als bron voor drinkwater. We begrijpen de korte termijn urgentie voor een nieuwe winning, maar dat mag volgens ons niet leiden tot een keuze voor de meest voor de hand liggende bron, zijnde het grondwater. Juist door in samenwerking met gebiedspartijen tot innovatieve oplossingen te komen, kunnen versnellingen in doorlooptijd bereikt worden (in plaats van lange procedures). Niet al te ver stroomafwaarts, ter hoogte van Bergambacht en Streefkerk, is een ander drinkwaterbedrijf bezig met de ontwikkeling van een nieuwe drinkwaterwinning van vergelijkbare omvang. Dit wordt een oevergrondwaterwinning, ingestoken vanuit de drinkwaterbehoefte die zich op de korte termijn voordoet. Vanzelfsprekend is de geohydrologische situatie niet dezelfde als bij locaties 3 en 6 in deze NRD. Maar de vraag rijst wel op: Waarom kan Vitens niet ook voor de korte termijn inzetten op oevergrondwaterwinning? Daarnaast heeft Vitens als slogan dat 'elke druppel duurzaam'. Waterbesparing is daarbij het meest duurzaam omdat er geen grondwater hoeft te worden opgepompt. Het serieus inboeken van een waterbesparing, leidt tot afname van de drinkwaterbehoefte. Wellicht kan voor waterbesparing op de schaal van de provincie Utrecht een opgave worden ingeboekt, zoals ook gebeurd is in de 'Routekaart' in de provincie Gelderland.</p>	<p>onttrokken wordt uit een ondiep pakket met gevolgen voor de effecten op de omgeving en de betrouwbaarheid als bron (waterkwaliteit oppervlaktewater). Daarnaast is de waterbeschikbaarheid in de rivier de Lek en het Amsterdam-Rijn kanaal niet te garanderen in droge periodes. Wij zijn het met indiener eens dat waterbesparing van groot belang is en zetten ons daar dan ook voor in. Dit leidt er echter niet toe dat de opgave voor de korte termijn (2030) zodanig kleiner wordt dat de beoogde winning niet meer nodig is. In het kader van toekomstige drinkwatervoorziening en leveringszekerheid heeft dit zeker onze aandacht en ook die van Vitens.</p>
41			<p>De waterschappen vormen onderdeel van het wettelijk kader. We verzoeken u het volgende expliciet in de MER op te nemen:</p>	<p>In paragraaf 5.2 is opgenomen dat het MER zal ingaan op het relevante wettelijke en beleidskader. Hoewel niet genoemd in de (niet limitatieve) opsomming, omvat dit</p>

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			<p>Waterschapsverordening: Op grond van artikel 2.5.3 van de Waterschapsverordening is 'het verboden zonder omgevingsvergunning van het waterschap een activiteit uit te voeren die leidt tot een verandering aan het watersysteem (waterkeringen en beschermingszones maken deel uit van het watersysteem) of aan een weg in beheer bij het waterschap'. Artikel 1.4.1 gaat over de zorgplicht bij de waterkeringen, het watersysteem en de wegen in beheer bij het waterschap. De zorgplicht houdt in dat nadelige effecten in eerste instantie moeten worden voorkomen, daarna worden gemitigeerd en tot slot worden gecompenseerd.</p> <p>Omgevingsbesluit: Op grond van artikel 4.24 van het Omgevingsbesluit hebben de waterschappen adviesrecht bij de aanvraag van een onttrekkingsvergunning door een drinkwaterbedrijf: 'Het dagelijks bestuur van het waterschap is adviseur voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor zover de aanvraag betrekking heeft op wateronttrekkings-activiteiten industriële toepassingen van meer dan 150.000 m³/jaar water of voor de openbare drinkwatervoorziening'. Provincies moeten hierover werkafspraken met de waterschappen maken.</p>	<p>uiteraard ook de Waterschapsverordening. Wij vinden het echter niet noodzakelijk dat in het MER alle wettelijke kaders letterlijk worden uitgeschreven.</p>
42			<p>Omgevingsbesluit: Op grond van artikel 4.24 van het Omgevingsbesluit hebben de waterschappen adviesrecht bij de aanvraag van een onttrekkingsvergunning door een drinkwaterbedrijf: 'Het dagelijks bestuur van het waterschap is adviseur voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor zover de aanvraag betrekking heeft op wateronttrekkings-</p>	<p>Uiteraard zullen wij de waterschappen om advies vragen wanneer wij te zijner tijd een aanvraag om een onttrekkingsvergunning ontvangen.</p>

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			activiteiten industriële toepassingen van meer dan 150.000 m ³ /jaar water of voor de openbare drinkwatervoorziening'. Provincies moeten hierover werkafspraken met de waterschappen maken.	
43			<p>We kunnen ons niet vinden in de keuze voor de grotendeels kwalitatieve wijze van beoordelen. Ook al is dat voldoende vanuit de MER-systematiek. Waterschap Rivierenland is van mening dat waar mogelijk de beoordeling kwantitatief dient te zijn omdat dit voor een betere onderbouwing van het besluit zorgt. De MER heeft bovendien ook een informerende functie naar alle personen en partijen in de omgeving. Daarom moet de informatie duidelijk en volledig zijn.</p> <p>Primaire effecten, zoals bij grondwater, zijn voorzien van twee sterretjes **. Deze aanduiding betekent dat deze effecten wel worden beschreven maar niet worden beoordeeld. We pleiten ervoor om ook deze primaire effecten te beoordelen in een aparte scoretabel, zodat dubbeltellingen worden voorkomen.</p> <p>De beoordelingscriteria zijn nog niet van een maatlat voorzien. Gebruikelijk gebeurt dit bij het opstellen van de MER. Bij de ontwikkeling van de maatlaten per beoordelingscriteria wordt het waterschap graag actief betrokken. De maatlaten die wij zullen aanleveren zijn relevant bij het bepalen of een Omgevingsvergunning van het waterschap nodig is.</p>	<p>Waar mogelijk en nodig zullen effecten kwantitatief worden bepaald en beoordeeld. Wij vinden beoordeling van de genoemde primaire effecten sec niet zinvol, aangezien de beoordeling van (de impact van) het effect afhankelijk is van de gebruiksfunctie. Immers, een verlaging van de grondwaterstand kan voor de ene functie gunstig zijn, maar voor de andere functie ongunstig. Primaire effecten zoals een verandering van de grondwaterstand kunnen daarom niet objectief beoordeeld worden, daarvoor is een doorvertaling naar afgeleide effecten op de functies nodig. Vitens zal samen met de omgevingswerkgroep en de expertgroep, waarin indiener is vertegenwoordigd, de beoordelingscriteria verder uitwerken in een onderzoeksplan. Daarbij wordt uw aangekondigde inbreng gewaardeerd.</p>
44			<p>We vragen u om de verandering van het bodemvocht als criterium toe te voegen. Dit volgt uit het grondwatermodel en is een belangrijk criterium voor de landbouw. Compenserende</p>	<p>Wij vragen Vitens bodemvocht als onderdeel van de beoordeling van effecten voor gebruiksfuncties mee te nemen. Dit kan nader worden uitgewerkt met de</p>

Nr.	Naam indiener	Datum Zienswijze	Inhoud zienswijze	Reactie provincie Utrecht
			maatregelen voor de landbouw (b.v. druppelirrigatie) hebben als doel het bodemvocht weer op niveau terug te brengen.	expertwerkgroep en omgevingswerkgroep, waarin indiener is vertegenwoordigd.
45			Het is zeer waarschijnlijk dat er een extra wateraanvoerbehoefte ontstaat om de effecten van de winning te compenseren. Mogelijk valt deze behoefte mee als het effectgebied klein is. Om dit te kunnen bepalen kan worden gerekend met een wateraanvoermodel van het waterschap. Het model en onze kennis en expertise stellen we beschikbaar.	Wij danken u voor uw bereidheid het model en uw kennis en expertise beschikbaar te stellen
46			Het is belangrijk om kwantitatief de bodemdaling (m.n. zetting) te bepalen bij de waterkering. Hiervoor hanteren wij de dat er geen effecten zijn toegestaan (nul-zetting). Dat mag bereikt worden na het treffen van geohydrologische maatregelen (mitigatie).	In de NRD is opgenomen dat de wijze van bepalen en beoordelen van effect op keringen nader zal worden afgestemd met provincie en waterschappen, waaronder indiener. Zie ook ons antwoord op zienswijze 8.
47			Bodemdaling: We vragen dit expliciet voor de waterkering (incl. beschermingszones) en watersysteem kwantitatief in beeld te brengen. In de MER-procedure zal het waterschap de maatlatten aanreiken die kunnen worden gehanteerd. We vragen u het waterschap vroegtijdig en actief te betrekken ten tijde van het opstellen van de maatlatten. Dit is relevant vanwege de benodigde Omgevingsvergunning van het waterschap.	In de NRD is opgenomen dat bodemdaling en het effect op de gebruiksfuncties, specifiek ook hoogwaterveiligheid, meegenomen zal worden in het mer-onderzoek. Tevens is opgenomen dat de wijze van bepalen en beoordelen van effecten op keringen nader zal worden afgestemd met provincies en waterschappen. Indiener is vertegenwoordigd in de omgevingswerkgroep, expertgroep en een specialistenoverleg primaire keringen.
48			Wat zijn de effecten voor de landbouw? De agro hydrologische veranderingen leiden mogelijk tot verminderde opbrengst. We verzoeken u daarom om hier meer op in te gaan en compenserende maatregelen uit te werken.	In de NRD is opgenomen dat het effect op de gebruiksfunctie landbouw kwalitatief en waar mogelijk kwantitatief zal worden bepaald en beoordeeld. Wij geven de suggestie van indiener voor de nadere uitwerking door aan Vitens. Vitens zal de uitwerking bespreken in de omgevingswerkgroep en de expertwerkgroep, waarin indiener is vertegenwoordigd.

